

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů Fakulty dopravní Českého vysokého učení technického v Praze

Duben 2012

O hodnocení rozhodla Akreditační komise (dále AK), která dle § 84 odst. 1 písmeno a) zákona o vysokých školách pečuje o kvalitu vysokoškolského vzdělávání a všestranně posuzuje vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další tvůrčí činnost vysokých škol, na svém zasedání ve dnech 13. – 15. září 2010. AK jmenovala účelovou pracovní skupinu (ÚPS) pro posouzení zprávy fakulty o vlastním hodnocení podle předem zadaných požadavků a současné úrovně doktorského studia.

Návštěva na fakultě ve složení Miroslav Liška (VUT v Brně), Antonín Pištěk (VUT v Brně), Rudolf Hela (VUT v Brně) a Miroslav Bajer (VUT v Brně) se uskutečnila 14.3.2012. Za fakultu se jednání zúčastnili: prorektor ČVUT prof. Ing. Petr Moos, CSc., proděkan pro vědeckou a výzkumnou činnost prof. Ing. Josef Jíra, CSc. a předsedové oborových rad programů a oborů doktorského studia.

Doktorské studium na ČVUT v Praze

Doktorské studium se na ČVUT v Praze řídí jednotnými předpisy. Základním odborným, kontrolním a hodnotícím orgánem je oborová rada programu (ORP), která za svou činnost odpovídá vědecké radě fakulty. Je-li studijní program členěn na obory, pak odbornou hodnotící činnost zabezpečují oborové rady oboru (ORO). Jak ORP, tak i ORO má minimálně pět členů, z nichž nejméně dva členové nejsou zaměstnanci ČVUT. Předsedové ORO jsou ze své funkce členy ORP.

V čl. 24, odst. 4 studijního řádu se uvádí, že u tříleté doby akreditace je možné prodloužení jmenovité doby prezenční formy studia. Podle zákona o vysokých školách to platí nejenom u tříleté standardní doby. V tomto smyslu je potřeba opravit příslušné ustanovení studijního řádu.

K čl. 24, odst. 8 se uvádí, že disertační práce musí být podána nejpozději do 7 let od zápisu a studium musí být dokončeno do 8 let od zápisu do studia. Stojí za zvážení, zda po tak dlouhé době jsou témata disertací ještě aktuální.

Školitel se účastní SDZ a obhajoby disertační práce včetně neveřejné části. Nemůže být členem příslušných komisí. Školitel může současně vést 5 doktorandů.

Součástí náplně individuálního studijního plánu (ISP) doktoranda v prezenční formě studia je pedagogická praxe, která pobíhá po dobu čtyř semestrů v průměru 4 hodiny týdně.

Během studijního bloku absolvuje doktorand 4 – 6 povinných odborných předmětů. Mezi ně je možné výjimečně zařadit maximálně dva předměty ze studijního plánu magisterského studijního programu. Výsledek předmětové zkoušky se hodnotí podle stupnice „výborně“, „prospěl“, „neprospěl“. Studijní blok musí být ukončen do 4 let v prezenční formě a do celkové doby studia v kombinované formě.

Komise pro SDZ je nejméně sedmičlenná. Nejméně dva členové nesmí být zaměstnanci ČVUT. Odborníky, kteří nejsou profesory nebo docenty, schvaluje jako možné členy zkušební komise vědecká rada. Výsledek zkoušky je hodnocen stupni „prospěl s vyznamenáním“, „prospěl“, „neprospěl“. V případě negativního výsledku hlasování při SDZ i při obhajobě se komise usnává na prohlášení, které odůvodňuje příslušné rozhodnutí. Takové zdůvodnění je formální, protože může pouze konstatovat, že doktorand nezískal potřebný počet kladných hlasů. V této části je žádoucí studijní řád ČVUT v Praze upravit podobně, jak byl upraven zákon o vysokých školách v případě zdůvodňování negativních vyjádření vědeckých rad při habilitačním řízení a při řízení ke jmenování profesorem.

Doktorské studium na FD ČVUT v Praze

Na FD ČVUT v Praze jsou akreditovány 3 doktorské studijní programy: *Technika a technologie v dopravě a spojích* se třemi studijními obory, *Inženýrská informatika* s jedním studijním oborem a *Logistika* s jedním studijním oborem. Informace o počtech studentů a absolventů k 31. září 2011 jsou uvedeny v tabulce.

Program/obor (Doba platnosti akreditace)	Celkový počet studentů za posledních 5 akademických roků	Počet absolventů za posledních 5 akademických roků	Počet stávajících studentů P/K
Technika a technologie v dopravě a spojích	304	58	48/74
Dopravní systémy a technika (31.12.2018)	132	26	27/35
Provoz a řízení letecké dopravy (30.4.2017)	59	11	11/12
Technologie a management v dopravě a telekomunikacích (31.12.2018)	113	21	10/27
Inženýrská informatika	139	31	6/31
Inženýrská informatika v dopravě a spojích 31.12.2018	139	31	6/31
Logistika			
Dopravní logistika (31.7.2019)	Nově zřízený obor.		
Celkem	443	89	54/105

Charakteristikou doktorského studia na FD je jeho oborové zaměření na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost při řešení témat, které vyplývají z aktuálních problémů z oblasti dopravy.

Z uvedeného výčtu v tabulce vyplývá neefektivnost studia. Fakulta to zdůvodňuje ve vlastním hodnocení následujícím způsobem: „Pocit existenční nejistoty a nízké finanční ohodnocení studentů DSP v době doktorského studia vede mnohé k přechodu na kombinovanou formu studia a mnohdy i přímo k odchodu do praxe bez ukončení studia. Důsledkem toho je nízká

produktivita doktorského studia.“ To je zobecňující závěr, který však tak výrazně neplatí na jiných fakultách. Příčinou tohoto stavu může být nedostatečná úroveň požadavků při přijímacím řízení a malá motivace studentů v prvních letech studia. Další příčinou může být i existence Evropské univerzity dopravy, která je atraktivní příležitostí pro doktorandy.

Studenti a absolventi

Do doktorského studia se přihlašují především absolventi fakulty.

Součástí individuálního studijního plánu doktoranda v prezenční formě je pedagogická praxe, která probíhá po dobu prvních čtyř semestrů v rozsahu 4 hodin týdně.

Do náplně studia je zařazen jednosemestrální studijní pobyt na odborné instituci v zahraničí. Za určité finanční podpory fakulty závisí uskutečnění tohoto záměru především na iniciativě studenta a jeho školitele.

Součástí organizace studia je každoroční hodnocení studenta. Pro postup z jednoho do dalšího ročníku nejsou však vymezena jednoznačná kritéria.

Přechod z prezenční formy do kombinované formy studia není vázán na splnění určitých studijních povinností.

Disertační práce mají velmi odlišnou kvalitu a jsou odrazem úrovně publikačních výstupů školitelů.

Průměrná doba studia je 5 let.

Absolventi doktorského studia se uplatňují v oboru. V posledních době velmi často ve státní správě, kde jsou odborně činní v oblasti dopravy.

Výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost školících pracovišť

Hodnocení vědeckovýzkumné činnosti školitelů (2009-2011)					
Fakulta dopravní ČVUT v Praze					
Obor DSP	Jimp	Jrec	BC	D/zahr.	D/české
	počet	počet	počet	počet	počet
Dopravní systémy a technika	5	35	13	43	50
Technologie a management v dopravě a telekomunikacích	1	21	8	37	9
Provoz a řízení letecké dopravy	4	18	19	83	
Inženýrská informatika v dopravě a spojích	16	48	43	135	17

Průměrný věk habilitovaných školitelů je pro rozvoj doktorského studia neperspektivní. Vzhledem k vysokému počtu přijímaných doktorandů působí na FD poměrně velký počet školitelů bez habilitačního řízení, přitom u mnohých z nich jsou publikační nebo grantové aktivity malé.

Vedení fakulty si je této skutečnosti vědomo. Od doby odevzdání sebehodnotící zprávy proběhla na fakultě tři habilitační řízení. Připravována jsou další dvě habilitační řízení a jedno řízení na jmenování profesorem.

Závěry

Silné stránky:

Existence multioborového zázemí školy.

Aktuálnost témat na základě požadavků výrobních podniků a správních institucí.
Získávání projektů s potřebou větších řešitelských kapacit, ale také s výrazným ekonomickým přínosem.

Slabé stránky:

Malá efektivita doktorského studia.

Obtížné získávání oponentů disertačních prací. Důvodem může být přílišná specializovanost problémů.

Nedostatek školitelů v oboru *Provoz a řízení letecké dopravy*, vyplývající z nemožnosti habilitačního řízení v uvedeném oboru.

Limitující je experimentální zázemí, které omezuje výběr témat disertačních prací.
Nedostatečné zázemí experimentálních pracovišť pro obor *Provoz a řízení letecké dopravy*.

Doporučení pro fakultu

Optimalizovat počty studentů vzhledem k personálním i materiálním možnostem, které fakulta má. Omezit počty nehabilitovaných školitelů.

Systematicky zlepšovat věkovou strukturu školitelů ve všech oborech.

Aktualizovat koncepci rozvoje oboru *Provoz a řízení letecké dopravy* s vědomím, že bez kvalitního personálního a materiálního zabezpečení není možné v tomto oboru dosáhnout akreditace habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Kontrola plnění závěrů:

AK žádá předložit k 31.12.2013 kontrolní zprávu o personálním zabezpečení doktorského studia a s ním související úrovně respektovaných publikačních výstupů. Součástí zprávy musí být i koncepce rozvoje studijního oboru *Provoz a řízení letecké dopravy* v rámci spolupráce Fakulty dopravní s Fakultou strojní a Fakultou elektrotechnickou ve smyslu, na jehož základě byl obor tohoto studia na uvedených fakultách akreditován.